

KIEDY COCA-COLA BYŁA
WROGIEM – ZIMNA WOJNA

ELŻBIETA
PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Kiedy Coca-Cola była wrogiem – zimna wojna

Klasa/czas trwania:

IV/45 minut

Cele

Uczeń:

- charakteryzuje genezę zimnej wojny i jej przejawy;
- wyjaśnia przyczyny utworzenia NATO i układu warszawskiego oraz opisuje oba bloki polityczno-militarne;
- dostrzega rolę propagandy oraz znaczenie dostępu do informacji w społeczeństwach demokratycznych;
- doskonali umiejętności analizy historycznej oraz pracy w grupie.

Metody/techniki/formy pracy:

metoda asocjogramu, praca w grupach

Środki dydaktyczne:

- asocjogram;
- praca ze źródłami: <https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/teki-edukacyjne/27580,Propaganda-Polski-Ludowej.html>.

Opis przebiegu lekcji:

1. Nauczyciel przedstawia temat lekcji oraz wyjaśnia jej cele, którymi są odpowiedź na pytania: Dlaczego doszło do „zimnej wojny”. Kiedy się ona rozpoczęła i jakie były jej przejawy? Kiedy z jakiego powodu świat stanął na „krawędzi wojny”? Podczas rozmowy kierowanej uczniowie przypominają skutki II wojny światowej. Jednym z nich jest wzrost pozycji USA i ZSRR oraz powstanie układu dwubiegunowego. Nauczyciel nawiązuje do tego skutku i przechodzi do genezy zimnej wojny.
2. Uczniowie zapoznają się z tekstem przemówienia z Fulton W. Churchilla np. dostępne na: <https://www.e-historia.com.pl/106-historia-w-zrodlach/xx-wiek/swiat-po-ii-wojnie-swiatowej/1423-1-2-przemowienie-winstona-churchilla-w-fulton-5-iii-1946-r> i odpowiadają na pytanie: Jakie zarzuty wobec polityki sowieckiej sformułował W. Churchill? Następnie nauczyciel omawia założenia doktryny Trumana oraz planu Marshalla.
3. Uczniowie analizują karykatury dotyczące planu Marshalla i zadania z arkuszy CKE: „Odnosząc się do krytyki planu Marshalla w państwach zależnych od ZSRR nauczyciel zwraca uwagę na rolę radia Wolna Europa jako źródła wolnego słowa”.
4. Uczniowie zapoznają się z tekstem Jana Nowaka Jeziorańskiego, Wojna w eterze: <https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/teki-edukacyjne/27580,Propaganda-Polski->

Ludowej.html. Materiały dla ucznia, s. 103 oraz ze źródłami nr 6 i 7 z tego tomu oraz z kart s. 7 i s. 8 (przy okazji tekstu o coca coli warto wspomnieć o specjalnej coli dla marszałka Żukowa).

5. Uczniowie interpretują symbolikę ilustracji, nauczyciel pomaga. Nauczyciel omawia powstanie NATO i Układu Warszawskiego, wskazuje na mapie podział pomiędzy te dwa bloki. Następnie nauczyciel omawia konflikty, które mogły stać się początkiem otwartej wojny – wojnę w Korei, konflikt kubański oraz sytuację Chin po II wojnie światowej (spory na forum ONZ). Nauczyciel informuje, że zimna wojna trwała aż do lat 80. Jednym z jej przejawów był wyścig zbrojeń, który ZSRS przegrał.
6. Następnie uczniowie w grupach (3–4-osobowych) tworzą asocjogram dotyczący zimnej wojny i porównują efekty swojej pracy. Na zakończenie lekcji nauczyciel może puścić dostępny na YouTube film PKF o stonce ziemniaczanej.

Komentarz metodyczny

Najistotniejsza w tej lekcji jest praca ze źródłami, które ze względu na temat powinny uczniów mocno zainteresować. Zastosowana w podsumowaniu metoda asocjogramu służy utwaleniu i uporządkowaniu wiedzy uczniów. Uczniowie ze SPE otrzymują od nauczyciela zadania odpowiednie do swoich predyspozycji, np. niedostępujący do interpretacji karykatury, dla słabowidzących teksty można powiększyć.